

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ З ОСНОВАМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: обов'язкова   Форма навчання: денна, заочна

Освітньо-професійний ступінь: бакалавр

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта

Предметна спеціальність: 014.05 Біологія та здоров'я людини

Освітня програма: Середня освіта: біологія та здоров'я людини

Рік навчання: 1   Семестр: 1

Кількість кредитів (годин):

Денна форма навчання: 3 кредити (90 год.: 22 год. лекції; 22 год. семінарські; 46 год. самостійна робота);

Заочна форма навчання: 3 кредити (90 год.: 4 год. лекції; 4 год. семінарські; 82 год. самостійна робота);

Мова викладання: українська

Посилання на курс в онлайн-платформі Moodle:

<http://moodle.idgu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1677>

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Мондич Оксана Валентинівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат педагогічних наук, доцент

Кафедра: технологічної освіти та природничих наук

Робочий e-mail: mondich.ov@gmail.com

Години консультацій на кафедрі: понеділок, 14:30-16:00

3. Опис та мета дисципліни

Метою вивчення дисципліни є: формування уявлення про історичне становлення біології як науки; ознайомлення з особливостями підготовки майбутнього фахівця в ЗВО, різновидами навчальних занять, особливостями самостійної та наукової роботи здобувачів вищої освіти; розуміння майбутніми фахівцями сутності та особливостей реалізації завдань природничої, соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей Державного стандарту базової середньої освіти відповідно до ключових ідей концепції НУШ.

Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень» є пропедевтичним курсом циклу професійної підготовки фахівця, який спрямований на те, щоб допомогти першокурснику адаптуватися до навчання у закладі вищої освіти, визначати особистісну освітню траєкторію становлення майбутнього фахівця.

Міждисциплінарні зв'язки: «Філософія».

4. Результати навчання

Опанувавши цей курс, студенти:

1. Знатимуть:

- найважливіші етапи історії біології, відкриття основних законів природи, а також внесок українських учених-біологів у розвиток природничо-наукової картини світу;
- витоки й шляхи розвитку професії вчителя, основні вимоги до його особистості;

- систему вищої педагогічної освіти України, її структуру, завдання відповідно до Закону України «Про вищу освіту»;
- сферу професійної діяльності вчителя біології та основ здоров'я, складові професійної компетентності;
- нормативно-правову базу професійної діяльності вчителя біології та основ здоров'я;
- сутність, складові компоненти та рівні педагогічної культури вчителя;
- основні форми та види навчальних занять в закладі вищої освіти;
- роль самовиховання у становленні особистості майбутнього вчителя;
- загальну характеристику методів науково-педагогічних досліджень;
- принципи академічної доброчесності.

2. **Вмітуть:**

- використовувати знання під час навчання у закладі вищої освіти, планувати індивідуальну освітню траєкторію;
- визначати основні сфери професійної діяльності вчителя біології та основ здоров'я;
- орієнтуватися в нормативно-правовій базі, яка забезпечує права фахівця; розкривати зміст видів професійної діяльності вчителя;
- розрізняти освітні рівні вищої освіти, наукові ступені та вчені звання України з метою подальшого самовдосконалення та фахової реалізації;
- використовує базові поняття, що визначають особливості і специфічні риси педагогічної діяльності вчителя біології та основ здоров'я;
- складати програму професійного самовдосконалення;
- виявляти власні педагогічні здібності;
- вести пошук, накопичення та обробку наукової інформації;
- планувати та організовувати наукові дослідження;
- дотримуватись етики наукових досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

5. Структура дисципліни

Денна форма

Змістовий модуль I. Історія розвитку біології як науки

Тема 1. Становлення науково-біологічного знання

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p><i>Лекція (2 год.):</i> Система біологічних наук, зв'язок з іншими науками. Етапи розвитку біології (уявлення про живий світ у доісторичний період; біологічні знання у давні часи; біологія у Середні віки; доба Відродження; нова та найновіша історія біології). Біологія у XXI сторіччі: реальні досягнення та перспективи розвитку. Міжнародні дослідницькі та природоохоронні проекти.</p>	<p>1. Історія науки й техніки : навч. посіб. / Р.В. Гула, І.Г. Передерій, О.В. Вітринська, Л.Б. Гарашенко. – К. : «Каравела», 2020. – 240 с.</p> <p>2. Сидорович М.М. Сидорович Є.С. Основні концепції і теорії біології: історія становлення та розвитку: навч. посіб. для студентів біологічних і педагогічних спеціальностей / М.М. Сидорович, Є.С. Сидорович. – 2-е вид. допов. і виправ. – Херсон, 2020. 206 с.</p> <p>3. Міжнародні наукові проекти - https://mon.gov.ua/ua/tag/mizhнародni-naukovi-proekti</p>
<p><i>Семінарське заняття (2 год.):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про загальну біологію. Зв'язок біології з іншими науками. 2. Історія розвитку біологічної науки (доісторичний період, давні часи, середні віки, доба Відродження, досягнення сучасної біології). 3. Організація наукової діяльності в Україні. 4. Міжнародні дослідницькі та природоохоронні проекти. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія сучасної України – [Електронний ресурс] https://esu.com.ua/search_articles.php?id=35322 2. Історія науки й техніки : навч. посіб. / Р.В. Гула, І.Г. Передерій, О.В. Вітринська, Л.Б. Гарашенко. – К. : «Каравела», 2020. – 240 с. 3. Сидорович М.М. Сидорович Є.С. Основні концепції і теорії біології: історія становлення та розвитку: навч. посіб. для студентів біологічних і педагогічних спеціальностей / М.М. Сидорович, Є.С. Сидорович. – 2-е вид. допов. і виправ. – Херсон, 2020. 206 с. 4. Хронологія розвитку біології – [Електронний ресурс] https://vseosvita.ua/library/konspekt-hronologia-rozvitku-biologii-101546.html

<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідіть виникнення та еволюцію поняття «наука», представте результати наукового пошуку у вигляді презентації. 2. Презентуйте видатних учених-біологів України, розкрийте їх внесок у розвиток біологічної науки. 3. Дослідіть Нобелівські премії з біології. 4. Підготуйте есе на тему: «Перспективи розвитку біології у XXI сторіччі». 	
--	--

Тема 2. Біологія в системі сучасних наук

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p><i>Лекція (2 год.):</i></p> <p>Взаємозв'язок біології з природничими та гуманітарними науками. Поняття наукового методу. Предмет біологічної науки. Загальнонаукові методи, що застосовуються у біології. Емпіричні та теоретичні методи у науці. Експеримент, його типи та особливості як фундаментального методу науки. Значення аналізу даних та їх статистичної обробки у біологічних дослідженнях.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бірта Г.О. Методологія і організація наукових досліджень. [текст] : навч. посіб. / Г.О. Бірта, Ю.Г. Бургу – К. : «Центр учбової літератури», 2014. 142 с. 2. Зацерковний В.І. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В.І. Зацерковний, І.В. Тішасев, В.К. Демидов. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с. 3. Семків В.О. Інтелектуальна власність : підручник для студентів неюридичних факультетів / В.О. Семків, Р.С. Шандра. – Львів: Галицький друкар, 2015. 280 с.
<p><i>Семінарське заняття (2 год.):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальнонаукові методи, що застосовуються у біології. 2. Експеримент, його типи та особливості як фундаментального методу біологічної науки. 3. Взаємозв'язок біологічних наук з математикою, інформатикою, хімією та фізикою. 4. Гуманітарний вимір сучасного природознавства. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кучеренко М.Є., Бабенюк Ю.Д., Войцицький В.М. Сучасні методи біохімічних досліджень. / Учбовий посібник. – К. Фітосоціоцентр, 2001, 424 с. 2. Словник української біологічної термінології / НАН України, Ін-т української мови, Ком. наук. термінології. – К. : КММ, 2012. 744 с. 3. http://uk.wikipedia.org/wiki/ Завдання біології і огляд основних проблем. 4. https://www.ibiology.org - iBiology's mission is to convey, in the form of open-access free videos, the excitement of modern biology and the process by which scientific discoveries are made. https://www.edx.org/course - Take free online biology courses and lessons in genetics, biotechnology, biochemistry, neurobiology and other disciplines. Courses include Fundamentals of Neuroscience from Harvard University, Molecular Biology from MIT and an Introduction to Bioethics from Georgetown 5. https://ukrpatent.org/uk Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент).
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте тісне переплетіння власне наукових та гуманітарних проблем в сучасному науковому пізнанні живого. 2. Підготуйте доповідь на одну із запропонованих тем: <ul style="list-style-type: none"> - Біоінформатика як інтегративний інструмент у біології. - Нові напрямки біології: хронобіологія, сигналінг, соціобіологія, біобезпека, біоетика, філогенетика, епігенетика. 	

Тема 3. Світоглядно-методологічні концепції біологічної науки

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
--	---

<p><i>Лекція (2 год.):</i> Становлення та розвиток біологічної термінології. Етапність і закономірність виникнення головних теорій, законів та закономірності біології. Їх практичне значення в розвитку біології.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сидорович М.М. Сидорович Є.С. Основні концепції і теорії біології: історія становлення та розвитку: навч. посіб. для студентів біологічних і педагогічних спеціальностей / М.М. Сидорович, Є.С. Сидорович. – 2-е вид. допов. і виправ. – Херсон, 2020. 206 с. 2. Симоненко Л.О. Формування української біологічної термінології: Монографія. – К. : Наук. думка, 1991. 152 с. 3. Словник української біологічної термінології / [ред. Д.М. Гродзинський, Л.О. Симоненко]. – К. : КММ, 2012. 744 с.
<p><i>Семінарське заняття (2 год.):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Клітинна теорія (Т. Шванн, Т. Шлейден); Теорія еволюції (Ч. Дарвін); Теорія природного добору (Ч. Дарвін); Хромосомна теорія спадковості (Т. Морган); Теорія антропогенезу (Ф. Енгельс). 2. Біогенетичний закон (Ф. Мюллер, Е. Геккель); Закон зародкової подібності (К. Бер); Закони спадковості (Г. Мендель); Закон розщеплення, Закон незалежного успадкування, Закон гомологічних рядів (М.І. Вавилов); Закон генетичної рівноваги у популяціях (Г. Харді, В. Вайнберг); Закон мінімуму (Ю. Лібіх); Закон біогенної міграції атомів (В.І. Вернадський). 3. Закономірності (симетрія, полярність, циклічність, детермінація, мінливість, спадковість, пристосованість, зональність). 4. Природнича освіта і наука для сталого розвитку. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Боголюбов В. М., Клименко М. О., Мельник Л. Г. Стратегія сталого розвитку: Підручник. Херсон: Олді-плюс, 2012. 446 с. 2. Сидорович М.М. Сидорович Є.С. Основні концепції і теорії біології: історія становлення та розвитку: навч. посіб. для студентів біологічних і педагогічних спеціальностей / М.М. Сидорович, Є.С. Сидорович. – 2-е вид. допов. і виправ. – Херсон, 2020. 206 с. 3. Симоненко Л.О. Формування української біологічної термінології: Монографія. – К. : Наук. думка, 1991. 152 с. 4. Словник української біологічної термінології / [ред. Д.М. Гродзинський, Л.О. Симоненко]. – К. : КММ, 2012. 744 с. 5. Кун Т. Структура наукових революцій. Київ: Port-Royal: Академ-Прес, 2001. 226 с.
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуватися до семінару-дискусії на тему: «Значення біологічних досліджень для досягнення глобальних цілей сталого розвитку». 2. Підготуйте доповідь на тему: «Історія формування концепції сталого розвитку». 3. Стратегія сталого розвитку для ЄС. 	

Змістовий модуль II. Педагогічні орієнтири у формуванні креативної особистості майбутнього вчителя

Тема 4. Професійно-педагогічна діяльність учителя сучасної школи

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p><i>Лекція (2 год.):</i> Виникнення та розвиток педагогічної професії. Видатні українські педагоги. Соціальна цінність роботи вчителя. Особливості педагогічної професії. Система педагогічної праці. Новий учитель НУШ. Формула професійного успіху. Базова школа – основне місце професійної діяльності майбутнього вчителя біології та основ здоров'я. Правовий статус педагогічного працівника: права і обов'язки. Нормативно-правове забезпечення освітньо-виховного процесу вивчення біології та основ здоров'я в закладі загальної середньої освіти.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Левківський М.В. Історія педагогіки: Навч.метод. посібник. Вид. 4-ге., Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2011. 190 с. 2. Професійна педагогічна освіта: становлення і розвиток педагогічного знання: монографія / за ред. проф. О.А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 443 с. 3. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Вид. 3-тє, перероб. і доп. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. 168 с.
<p><i>Семінарське заняття (2 год.):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення педагогічної професії: історія професії вчителя. Фактори становлення професії педагог і вихователь. 2. Вчитель Нової української школи: вектори професійного розвитку. 3. Соціально-педагогічні функції вчителя базової школи. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. – МОН України, 2016. 2. Кремень, В. Г. (ред.). (2008). Енциклопедія освіти (с. 722-723). Київ: Юрінком Інтер. 3. Нормативно-правова база (біологія) http://www.soippo.edu.ua/index.php/46-uncategorised/379-2013-05-13-13-30-06

<ol style="list-style-type: none"> 4. Особистість учителя біології та основ здоров'я сучасної української школи. 5. Учитель як творець педагогічного процесу. 6. Нормативно-правове забезпечення вивчення біології та основ здоров'я в базовій школі. 7. Соціокультурний зміст біологічної освіти для сталого розвитку. 	<p>4. Висоцька О. Є. В 53 Освіта для сталого розвитку [Текст]: науково-методичний посібник / О.Є. Висоцька. – Дніпропетровськ : Роял Принт, 2011. 200 с.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виокремте основні завдання сучасної національної школи. 2. Визначте позитивні та негативні сторони педагогічної діяльності в сучасних соціальних умовах. 3. Підготуйте доповідь на тему: «Педагогічна позиція та її роль у взаємодії вчителя і учнів на уроці». 4. Творче завдання: презентуйте портрет (<i>власне уявлення</i>) вчителя біології та основ здоров'я нової генерації. 5. Творче завдання: Проаналізуйте педагогічні ідеї видатних українських педагогів і запропонуйте сучасне їх втілення на уроках біології з огляду на сьогодення. 6. Підготувати рекламний буклет для абітурієнтів «Обери професію вчителя біології та основ здоров'я!». 7. Пригадати та описати проблемну педагогічну ситуацію, свідком якої Ви були, запропонувати своє розв'язання проблеми. 8. Підготуйтесь до дискусії: «Діяльність сучасного вчителя: ремесло чи творчість». 8. Створити мультимедійну презентацію «Конвенції про права дитини». 9. Підготувати доповідь на тему: «Школа як модель суспільства та провідний інститут виховання підрастаючого покоління». 	<p>https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text закон України "Про освіту". https://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/2379/97570/sitepage_186/files/convention_small_final.pdf Конвенція про права дитини. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти". https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/ Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" на період до 2029 року https://mon.gov.ua/ua Наказ МОН України № 664 від 06.06.2012 "Про затвердження навчальних програм для загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня" Кремень В. Г., Ляшенко О. І., Локшина О. І. Загальна середня освіта України в контексті освіти країн Європи: тривалість і структура. Вісник НАПН України, 2020. Т. 2. № 2. URL: 86-Текст статті - 175-3-10-20201018.pdf (iitta.gov.ua).</p>

Тема 5. Професійно-особистісні якості сучасного вчителя природничої, соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей НУШ

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p><i>Лекція (2 год.):</i> Педагогічне покликання і здібності до педагогічної діяльності (пізнавальні, конструктивні, комунікативність, перцептивні, особистості, емоційна стабільність, оптимістичне прогнозування, креативність, організаційні здібності). Педагогічна етика і професійний такт учителя. Естетика педагогічної діяльності вчителя. Індивідуальний стиль педагогічного спілкування. Поняття професійного самовиховання, його роль у становленні особистості майбутнього педагога. Педагоги-новатори як майстри своєї справи. Сфери прояву педагогічної творчості.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гриньова М.В. Саморегуляція. Навчально-методичний посібник. – Полтава: АСМІ. – 2008. 268 с. 2. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Карамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; за ред. І.А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К. : Вища школа, 2004. 422 с. 3. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості : Підручник. – К. : Міленіум, 2006. 344 с.
<p><i>Семинарське заняття (2 год.):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Професійні та особистісні якості вчителя. 2. Професійна компетентність вчителя біології та основ здоров'я, творчий характер його діяльності.. 3. Педагогічна культура як складова педагогічної майстерності вчителя. 4. Самопізнання як основа професійного самовдосконалення педагога. 5. Поняття про педагогічні уміння та індивідуальний стиль педагогічної діяльності. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2012. 200 с. 2. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-vukraini-02-10-2020.pdf. 3. Вознюк О.В. Професійно важливі якості сучасного вчителя як творчої особистості. Теорія і практика професійної майстерності в умовах ціле життєвого навчання: монографія / за ред. О.А. Дубасенюк.

6. Педагоги новатори сьогодення.	Житомир : Вид-во Рута, 2016. 400 с. С. 67- 97. 4. Мазоха Д.С. На шляху до педагогічної професії (вступ до спеціальності): навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 168 с.
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складіть пам'ятку щодо оволодіння педагогічним тактом молодому вчителю. 2. Творче завдання: презентуйте <u>професійний</u> портрет вчителя біології та основ здоров'я. 3. Підготувати презентацію на тему: «Професіонал у школі і поза нею: всеукраїнські конкурси, де вчителі можуть заявити про себе» («Вчитель року», «Геліантус-учитель», «Соняшник-учитель», «Парк педагогічної майстерності») <ul style="list-style-type: none"> - Премія Microsoft Innovative Educator Expert (MIEE) всеукраїнський конкурс «Вчитель-новатор». - Top 30 Under 30 – всеукраїнський конкурс; - Всеукраїнський конкурс для вчителів від освітнього проекту «На Урок». 4. Прочитати твори Бориса Грінченка про дітей, школу, вчителів та скласти список із зазначенням дійових осіб, головної думки. 5. Ознайомитися з працями І. Франка, у яких висвітлено образи вчителів. Проаналізувати та виписати цитати. 6. Питання для роздумів: Що мав на увазі видатний український філософ Г.С. Сковорода, виділивши три головних об'єкти виховного впливу: розум людини, серце людини, волю людини? 7. Презентуйте регіональний досвід учителів-новаторів, учителів-методистів щодо творчого підходу до навчання біології та основ здоров'я. 	

Тема 6. Студент як об'єкт і суб'єкт навчання у закладі вищої освіти

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p><i>Лекція (2 год.):</i> Система вищої педагогічної освіти в Україні. Освітні рівні: неповна вища освіта, базова вища освіта, повна вища освіта. Завдання вищої педагогічної школи в Україні у світлі Державної національної програми «Освіта» (Україна XXI століття), Національної доктрини розвитку освіти в Україні, Концепція розвитку педагогічної освіти. Адаптація студентів у вузі. Індивідуалізація, інтеграція, професійна ідентифікація та самопрезентація студента. Умови успішного навчання студентів. Студентське самоврядування. Організаційні основи і структура закладу вищої освіти. Права і обов'язки студентів. Нормативно-правова база забезпечення освітнього процесу вищої школи.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник / С.С.Вітвицька. – [3-тє вид., випр. й доповн.]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. С. 121. 2. Левківська Г. П. Адаптація першокурсників в умовах вищого закладу освіти: навч. посібник / Левківська Г. П., Сорочинська В.Є., Штифурак В.С. – К., 2001. 3. Про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) http://ru.osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/3118/
<p><i>Семінарське заняття (2 год.):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вища освіта в Україні та Європейська інтеграція. 2. Організація освітньо-виховного процесу в університеті. 3. Соціальні та психологічні умови успішної адаптації першокурсника до навчання в ЗВО. 4. Роль студентського самоврядування в умовах трансформації освіти і науки України. 5. Нормативно-правові аспекти освітньої діяльності ЗВО. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз нормативно-правового регулювання сфери вищої освіти щодо забезпечення системи якості освіти та основні аспекти його вдосконалення та подальшого розвитку https://projects.lnu.edu.ua/quaere/wp-content/uploads/sites/6/2018/03/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7-%D0%BD%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%96%CC%88-

	<p>%D0%B1%D0%B0%D0%B7%D0%B8-IFNUL-draft.pdf</p> <ol style="list-style-type: none"> Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи: Монографія / За заг. ред. Ф.Г. Вашука. – Ужгород: ЗакДУ, 2011. 560 с. Положення про організацію освітнього процесу в ІДГУ http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/2021-polozhennja-polozhennja-pro-orhanizaciju-osv.-zi-zminamy.pdf Положення про студентське товариство ІДГУ http://idgu.edu.ua/documents Товканець, Г.В. Університетська освіта [Текст] : навч.- метод. посіб / Г.В. Товканець. – К. : Кондор, 2011. 182 с.
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ознайомитись з працею В.О. Сухомлинського «Сто порад учителю». Занотуйте 5 найбільш актуальних сьогодні. Визначте 7 кроків до успішного навчання в ЗВО. Дати коротку характеристику освітньо-кваліфікаційних рівнів здобуття освіти й кваліфікації та наукових ступенів. Скласти власний план професійного розвитку. 	<p>Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті [Текст]. – К: «Шкільний світ», 2001. 16 с.</p> <p>Суліма, Є. Вища освіта в контексті національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки / Є. Суліма // Вища шк. – 2012. – № 3. – С. 7-15.</p>

Тема 7. Особливості організації освітнього процесу у вищій школі

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p><i>Лекція (2 год.):</i></p> <p>Основні нормативні документи підготовки вчителя біології та основ здоров'я (освітньо-професійна програма, навчальний план, індивідуальний навчальний план студента, робоча навчальна програма, силабус).</p> <p>Форми навчання у закладі вищої освіти.</p> <p>Кредитний підхід до організації навчального процесу.</p> <p>Науково-дослідна робота студентів закладів вищої освіти (проблемні групи, предметно-тематичні тижні, курсові роботи, виступ на конференції).</p> <p>Система контролю та оцінювання знань, умінь і навичок студентів. Міжсесійний і підсумковий контроль. Умови ефективної підготовки. Підсумкова атестація студентів. Саморозвиток та саморегуляція студента.</p>	<ol style="list-style-type: none"> Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури. – К. : Кондор, 2008. - 256 с. Впровадження ECTS в українських університетах : Метод. рекомендації. Львів : Львівська політехніка, 2006. Науково-методичні засади кредитно-модульної організації навчального процесу при підвищенні кваліфікації керівних кадрів за очно-дистанційною формою навчання: навч. посіб. / В.В. Олійник, В.О. Гравіт, Л.Л. Ляхоцька [та ін.]; – К.: Педагогічна думка, 2012. 210 с. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Вид. 3-тє, перероб. і доп. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. 168 с.
<p><i>Семінарське заняття (2 год.):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Нормативні документи, які визначають організацію освітнього процесу вищої школи. Форми організації освітнього процесу у ЗВО, особливості підготовки до різних видів занять: <ul style="list-style-type: none"> Лекція. Практичне (семінарське) заняття. Лабораторне заняття. Індивідуальні завдання. Педагогічна практика. Контроль успішності в Університеті. Основні види самостійної роботи студентів, її роль у професійному зростанні. Культура навчальної праці студента. Самоорганізація студента як базова умова успішного навчання. 	<ol style="list-style-type: none"> Мачинська Н.І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник / Н.І. Мачинська, С.С. Стельмах. – Львів, 2012. 180 с. Навчально-методичний посібник для викладачів щодо організації дистанційної форми навчання з перепідготовки та підвищення кваліфікації / За ред. Ісаєнка В.М., Кашина Г.С., Ніколаєв К.Д., Павлюченко Л.С. – К : Видавництво НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2014. 100 с. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Вид. 3-тє, перероб. і доп. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. 168 с. Я – студент : навч. посіб. / [Огнев'юк В.О., Жильцов О.Б., Караман С.О. та ін. ; за заг. ред. Огнев'юка В.О.]. – 4-те вид., зі змінами. – К. : Київ. унт ім. Б. Грінченка, 2014. 278 с. Положення про порядок оцінювання рівня

	<p>навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС http://idgu.edu.ua/documents</p> <p>6. Положення про порядок проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти Ізмаїльського державного гуманітарного університету http://idgu.edu.ua/documents</p> <p>7. Положення про організацію самостійної та індивідуально-консультативної роботи http://idgu.edu.ua/documents</p>
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Описати, яку Ви уявляєте «сучасну» лекцію. 2. Занотуйте основні правила та прийоми запам'ятовування навчального матеріалу. 3. Визначте складові системи науково-дослідної роботи студентів у процесі набуття фаху вчителя біології та основ здоров'я. 4. Складіть свій план/програму самовиховання і самоосвіти із коментарями («Лист самому собі»). 5. Прокоментуйте вислів К. Ушинського: «Тільки характером можна виховати характер». 	<p>Панасенко Е. Самостійна робота студентів у вищому педагогічному навчальному закладі. Рідна школа. 2007. № 5 (928). С. 22-24.</p>

Змістовий модуль III. Теоретико-методологічні засади наукових досліджень

Тема 8. Технологія наукової діяльності

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p><i>Лекція (2 год.):</i></p> <p>Основні завдання наукових досліджень у педагогіці. Види наукової діяльності та їх характеристика. Суб'єкти наукової діяльності. Форми викладу результатів наукових досліджень. Елементи наукового дослідження. Основи методики планування наукового дослідження. Мова та стиль наукового дослідження.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Данильян О.Г. Методологія наукових досліджень : підручник / О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань. – Харків : Право, 2019. 368 с. 2. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с. 3. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С.Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с.
<p><i>Семінарське заняття (2 год.):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості наукового пізнання. 2. Роль навчально-дослідницької та науково-дослідницької роботи студентів у професійній підготовці фахівців. 3. Технологічні підходи до науково-дослідного процесу. 4. Організація ІНДЗ в межах навчального процесу. 5. Елементи наукового дослідження. 6. Мова та стиль наукових і науково-методичних праць 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Єнчева Г.Г. Основи наукових досліджень: конспект лекцій / Г.Г. Єнчева. – К., 2016 https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/22945/4/03_0%9E%D0%9D%D0%94_%D0%9A%D0%9B.PDF 2. Ладанюк А.П. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / А.П. Ладанюк., Л.О. Власенко, В.Д. Кишенько. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 353 с. 3. Методологія наукової діяльності: Навчальний посібник : Вид. 2-ге, допов. / За ред. професора Д.В. Чернілевського. – Вінниця: Вид-во АМСКП, 2010. 484 с.
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Підготувати реферат на тему: «Синергетика як основа сучасної парадигми науково-навчальної діяльності».</p>	

Тема 9. Методологія науково-дослідницької діяльності

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p><i>Лекція (2 год.):</i></p> <p>Методологія науково-дослідницької діяльності Класифікація об'єктів наукового дослідження. Характеристика методів науково-педагогічних досліджень: Теоретичні методи наукового дослідження Емпіричні методи наукового дослідження Методи опитування. Соціометрія як метод дослідження міжособистісних</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с. 2. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2014. 3. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посібник / за ред. А.Є.

відносин в групі. Педагогічний експеримент.	Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
<i>Семінарське заняття (2 год.):</i> 1. Види та теоретична база біологічних досліджень. 2. Польові біологічні дослідження, їх організація, проведення та аналіз. 3. Підготовка та етапи науково-педагогічних досліджень. 4. Методи проведення науково-педагогічних досліджень: - методи емпіричного та теоретичного рівнів дослідження; - індуктивний та дедуктивний методи дослідження; - моделювання як особливий метод наукового пізнання; - метод класифікації; - педагогічний експеримент; - обробка результатів наукових досліджень.	1. Методика та організація наукових досліджень. Методичні рекомендації з курсу для студентів Середня освіта (Географія)/ І.Ю. Фекета – Ужгород: видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 65 с. 2. Палеха, Ю.І., Леміш Н.О. Основи науково-дослідної роботи : Навч. посібник К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 3. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник. - К.: Знання-прес, 2002. 295 с.
Завдання для самостійної роботи: Розкрийте роль логічних методів у наукових дослідженнях.	

Тема 10. Інформаційне забезпечення науково-педагогічних досліджень

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<i>Лекція (2 год.):</i> Наукова комунікація. Наукові джерела, їх види та призначення. Методика пошуку літературних джерел. Робота з літературними джерелами, бібліографічними виданнями, картотеками, каталогами. Системи пошуку наукової інформації. Фіксація інформації. Виписки, складання плану, схем, таблиць, графіків, тез. Оформлення посилань на використані джерела. Оформлення бібліографічного списку. Етика педагогічного дослідження. Академічна доброчесність (антиплагіат).	1. Аксютіна А.В. Інтелектуальна власність : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / за заг. ред. Нестерцової-Собакарь О.В. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 140 с. 2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: навчальний посібник. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с. 3. Швець Ф.Д. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. – Рівне : Вид-во НУВГП, 2016. 151 с.
<i>Семінарське заняття (2 год.):</i> 1. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. 2. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі. 3. Інформаційно-пошукова мова бібліотек УДК, ББК. 4. Бібліографічний опис літератури. 5. Техніка роботи зі спеціальною літературою. 6. Робота з інформаційними ресурсами у мережі Інтернет. 7. Плагіат та академічна доброчесність.	1. Семків В.О. Інтелектуальна власність : підручник для студентів неюридичних факультетів / В.О. Семків, Р.С. Шандра. – Львів : Галицький друкар, 2015. 280 с. 2. Пілюшенко В.Л., Шкрабак І.В., Славенко Е.І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: Навчальний посібник. – Київ : Лібра, 2004. – С. 83-106. 3. Тарнавський Ю.А. Практикум з Internet-технологій / Ю.А. Тарнавський . – К. : МАУП, 2004. 136 с. 4. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату (зі змінами) http://idgu.edu.ua/documents
Завдання для самостійної роботи: 1. Скласти список різноманітних інформаційних джерел, які б розкривали проблеми педагогічної культури, такту, етики, компетентності, майстерності, творчості вчителя початкових класів, розвитку його педагогічних здібностей і якостей, створення власного стилю, іміджу. 2. Підготуйте презентацію на тему: «Професійно-інформаційна комунікація». 3. Провести серед студентської спільноти	

факультету мікродослідження «Фундаментальні цінності академічної доброчесності».	
--	--

Тема 11. Наукова організація дослідницької роботи студентів

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p><i>Лекція (2 год.):</i> Рациональний взаємозв'язок аудиторної і самостійної роботи студентів. Структура, зміст та форми науково-дослідницької діяльності майбутніх учителів. Організація роботи студентського наукового гуртка, проблемної групи. Керівництво, планування та облік науково-дослідницької роботи студентів. Анотація. Тези наукової доповіді. Реферат. Рецензія. Наукова стаття та її структурні елементи. Курсова робота: загальна характеристика, послідовність, виконання та оформлення.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н.Г. Сорокіної, А.Є. Артюхова, І.О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 170 с. 2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики» ; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. К.; Таксон, 2016. 234 с. 3. Науково-дослідна робота в закладах освіти: Методичний посібник / Укл. Ю.О. Туранов, В.І. Уруський. – Тернопіль : АСТОН, 2001. 140 с. 4. Князян М.О. Самостійно-дослідницька діяльність майбутніх учителів іноземних мов: теорія і практика : [Монографія]. – Ізмаїл : Сміл, 2006. 242 с.
<p><i>Семінарське заняття (2 год.):</i> 1. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження: - Наукова публікація: поняття, функції, основні види. - Наукова монографія, наукова стаття, тези. - Реферат, доповідь, виступ. 2. Методика підготовки та оформлення публікацій. 3. Форми звітності при науковому дослідженні.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Коломієць В.О. Як виконувати курсову роботу : Метод. посібник для студентів вищих педагог. навч. закладів. К. : Вища школа, 2003. 69 с. 2. Кушнарєнко Н.М. Наукова обробка документів: Підручник / Н.М. Кушнарєнко, В.К. Удалова; За ред. Надольного І.Ф. – К. : Вікар, 2003. 328 с. 3. Положення про курсові роботи http://idgu.edu.ua/documents 4. Я – студент : навч. посіб. / [Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Караман С. О., та ін.; за заг. ред. Огнев'юка В. О.]. – 2-ге вид., доопр. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. 224 с.
<p>Завдання для самостійної роботи: 1. На основі аналізу наукових джерел складіть перелік типових помилок при написанні та захисту курсових робіт з педагогіки. 2. Дискусійне питання. За умов переходу на нові інформаційні технології, розширення можливостей самостійного отримання інформації роль учителя знижується чи зростає? Наведення аргументів.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Беляєв Ю. І. Науково-дослідна діяльність студентів у структурі роботи університету. Педагогічний альманах. 2010. Випуск 6. С. 188-191. 2. Мельник І. Науково-дослідна робота студентів як компонент освітнього середовища підготовки майбутнього спеціаліста. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. Наук. збірник. Випуск 21. Умань. 2007. С. 85-91.

Заочна форма навчання

Змістовий модуль І. Історія розвитку біології як науки

Тема 1. Становлення науково-біологічного знання

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p><i>Лекція (-год.):</i> Система біологічних наук, зв'язок з іншими науками. Етапи розвитку біології (уявлення про живий світ у доісторичний період; біологічні знання у давні часи; біологія у Середні віки; доба Відродження; нова та найновіша історія біології). Біологія у XXI сторіччі: реальні досягнення та перспективи розвитку. Міжнародні дослідницькі та природоохоронні проекти.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія науки й техніки : навч. посіб. / Р.В. Гула, І.Г. Передерій, О.В. Вітринська, Л.Б. Гарашенко. – К. : «Каравела», 2020. – 240 с. 2. Сидорович М.М. Сидорович Є.С. Основні концепції і теорії біології: історія становлення та розвитку: навч. посіб. для студентів біологічних і педагогічних спеціальностей / М.М. Сидорович, Є.С. Сидорович. – 2-е вид. допов. і виправ. – Херсон, 2020. 206 с. 3. Міжнародні наукові проекти - https://mon.gov.ua/ua/tag/mizhnarodni-naukovi-proekti
<p><i>Семінарське заняття (-год.):</i> 1. Поняття про загальну біологію. 2. Зв'язок біології з іншими науками.</p>	

<ol style="list-style-type: none"> 3. Історія розвитку біологічної науки (доісторичний період, давні часи, середні віки, доба Відродження, досягнення сучасної біології). 4. Організація наукової діяльності в Україні. 5. Міжнародні дослідницькі та природоохоронні проекти. 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Енциклопедія сучасної України – [Електронний ресурс] https://esu.com.ua/search_articles.php?id=35322 5. Історія науки й техніки : навч. посіб. / Р.В. Гула, І.Г. Передерій, О.В. Вітринська, Л.Б. Гарашенко. – К. : «Каравела», 2020. – 240 с. 6. Сидорович М.М. Сидорович Є.С. Основні концепції і теорії біології: історія становлення та розвитку: навч. посіб. для студентів біологічних і педагогічних спеціальностей / М.М. Сидорович, Є.С. Сидорович. – 2-е вид. допов. і виправ. – Херсон, 2020. 206 с. 7. Хронологія розвитку біології – [Електронний ресурс] https://vseosvita.ua/library/konspekt-hronologia-rozvitku-biologii-101546.html
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідіть виникнення та еволюцію поняття «наука», представте результати наукового пошуку у вигляді презентації. 2. Презентуйте видатних учених-біологів України, розкрийте їх внесок у розвиток біологічної науки. 3. Дослідіть Нобелівські премії з біології. 4. Підготуйте есе на тему: «Перспективи розвитку біології у XXI сторіччі». 	

Тема 2. Біологія в системі сучасних наук

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p><i>Лекція (- год.):</i> Взаємозв'язок біології з природничими та гуманітарними науками. Поняття наукового методу. Предмет біологічної науки. Загальнонаукові методи, що застосовуються у біології. Емпіричні та теоретичні методи у науці. Експеримент, його типи та особливості як фундаментального методу науки. Значення аналізу даних та їх статистичної обробки у біологічних дослідженнях.</p>	<p>Бірта Г.О. Методологія і організація наукових досліджень. [текст] : навч. посіб. / Г.О. Бірта, Ю.Г. Бургу – К. : «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.</p> <p>Зацерковний В.І. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В.І. Зацерковний, І.В. Тішасв, В.К. Демидов. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.</p> <p>Семків В.О. Інтелектуальна власність : підручник для студентів неюридичних факультетів / В.О. Семків, Р.С. Шандра. – Львів: Галицький друкар, 2015. 280 с.</p> <p>Кучеренко М.Є., Бабенюк Ю.Д., Войцицький В.М. Сучасні методи біохімічних досліджень. / Учбовий посібник. – К. Фітосоціоцентр, 2001, 424 с.</p> <p>Словник української біологічної термінології / НАН України, Ін-т української мови, Ком. наук. термінології. – К. : КММ, 2012. 744 с.</p> <p>http://uk.wikipedia.org/wiki/ Завдання біології і огляд основних проблем.</p> <p>https://www.ibiology.org - iBiology's mission is to convey, in the form of open-access free videos, the excitement of modern biology and the process by which scientific discoveries are made.</p> <p>https://www.edx.org/course - Take free online biology courses and lessons in genetics, biotechnology, biochemistry, neurobiology and other disciplines. Courses include Fundamentals of Neuroscience from Harvard University, Molecular Biology from MIT and an Introduction to Bioethics from Georgetown</p> <p>https://ukrpatent.org/uk Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент).</p>
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте тісне переплетіння власне наукових та гуманітарних проблем в сучасному науковому пізнанні живого. 2. Підготуйте доповідь на одну із запропонованих тем: 3. Біоінформатика як інтегративний інструмент у біології. 4. Нові напрямки біології: хронобіологія, сигналінг, соціобіологія, біобезпека, біоетика, філогенетика, епігенетика. 	

Тема 3. Світоглядно-методологічні концепції біологічної науки

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p><i>Лекція (- год.):</i> Становлення та розвиток біологічної термінології. Етапність і закономірність виникнення головних теорій, законів та закономірностей біології. Їх практичне значення в розвитку біології.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сидорович М.М. Сидорович Є.С. Основні концепції і теорії біології: історія становлення та розвитку: навч. посіб. для студентів біологічних і педагогічних спеціальностей / М.М. Сидорович, Є.С. Сидорович. – 2-е вид. допов. і виправ. – Херсон, 2020. 206 с. 2. Симоненко Л.О. Формування української біологічної термінології: Монографія. – К. : Наук. думка, 1991. 152 с.
<p><i>Семінарське заняття (- год.):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Клітинна теорія (Т. Шванн, Т. Шлейден); Теорія еволюції (Ч. Дарвін); Теорія природного добору (Ч. Дарвін); Хромосомна теорія спадковості (Т. Морган); Теорія антропогенезу (Ф. Енгельс). 2. Біогенетичний закон (Ф. Мюллер, Е. Геккель); Закон зародкової подібності (К. Бер); Закони спадковості (Г. Мендель); Закон розщеплення, Закон незалежного успадкування, Закон гомологічних рядів (М.І. Вавилов); Закон генетичної рівноваги у популяціях (Г. Харді, В. Вайнберг); Закон мінімуму (Ю. Лібіх); Закон біогенної міграції атомів (В.І. Вернадський). 3. Закономірності (симетрія, полярність, циклічність, детермінація, мінливість, спадковість, пристосованість, зональність). 4. Природнича освіта і наука для сталого розвитку. 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Словник української біологічної термінології / [ред. Д.М. Гродзинський, Л.О. Симоненко]. – К. : КММ, 2012. 744 с. 4. Боголюбов В. М., Клименко М. О., Мельник Л. Г. Стратегія сталого розвитку: Підручник. Херсон: Олді-плюс, 2012. 446 с. 5. Сидорович М.М. Сидорович Є.С. Основні концепції і теорії біології: історія становлення та розвитку: навч. посіб. для студентів біологічних і педагогічних спеціальностей / М.М. Сидорович, Є.С. Сидорович. – 2-е вид. допов. і виправ. – Херсон, 2020. 206 с. 6. Симоненко Л.О. Формування української біологічної термінології: Монографія. – К. : Наук. думка, 1991. 152 с. 7. Словник української біологічної термінології / [ред. Д.М. Гродзинський, Л.О. Симоненко]. – К. : КММ, 2012. 744 с. 8. Кун Т. Структура наукових революцій. Київ: Port-Royal: Академ-Прес, 2001. 226 с.
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуватися до семінару-дискусії на тему: «Значення біологічних досліджень для досягнення глобальних цілей сталого розвитку». 2. Підготуйте доповідь на тему: «Історія формування концепції сталого розвитку». 3. Стратегія сталого розвитку для ЄС. 	

Змістовий модуль II. Педагогічні орієнтири у формуванні креативної особистості майбутнього вчителя

Тема 4. Професійно-педагогічна діяльність учителя сучасної школи

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p><i>Лекція (2 год.):</i> Виникнення та розвиток педагогічної професії. Видатні українські педагоги. Соціальна цінність роботи вчителя. Особливості педагогічної професії. Система педагогічної праці. Новий учитель НУШ. Формула професійного успіху. Базова школа – основне місце професійної діяльності майбутнього вчителя біології та основ здоров'я. Правовий статус педагогічного працівника: права і обов'язки. Нормативно-правове забезпечення освітньо-виховного процесу вивчення біології та основ здоров'я в закладі загальної середньої освіти.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Левківський М.В. Історія педагогіки: Навч.метод. посібник. Вид. 4-ге. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2011. 190 с. 2. Професійна педагогічна освіта: становлення і розвиток педагогічного знання: монографія / за ред. проф. О.А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 443 с. 3. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Вид. 3-ге, перероб. і доп. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. 168 с. 4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. – МОН України,

<p><i>Семінарське заняття (- год.):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення педагогічної професії: історія професії вчителя. Фактори становлення професії педагог і вихователь. 2. Вчитель Нової української школи: вектори професійного розвитку. 3. Соціально-педагогічні функції вчителя базової школи. 4. Особистість учителя біології та основ здоров'я сучасної української школи. 5. Учитель як творець педагогічного процесу. 6. Нормативно-правове забезпечення вивчення біології та основ здоров'я в базовій школі. 7. Соціокультурний зміст біологічної освіти для сталого розвитку. 	<p>2016.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Кремень, В. Г. (ред.). (2008). Енциклопедія освіти (с. 722-723). Київ: Юрінком Інтер. 6. Нормативно-правова база (біологія) http://www.soippo.edu.ua/index.php/46-uncategorised/379-2013-05-13-13-30-06 7. Висоцька О. Є. В 53 Освіта для сталого розвитку [Текст]: науково-методичний посібник / О.Є. Висоцька. – Дніпропетровськ : Роял Принт, 2011. 200 с.
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виокремте основні завдання сучасної національної школи. 2. Визначте позитивні та негативні сторони педагогічної діяльності в сучасних соціальних умовах. 3. Підготуйте доповідь на тему: «Педагогічна позиція та її роль у взаємодії вчителя і учнів на уроці». 4. Творче завдання: презентуйте портрет (<i>власне уявлення</i>) вчителя біології та основ здоров'я нової генерації. 5. Творче завдання: Проаналізуйте педагогічні ідеї видатних українських педагогів і запропонуйте сучасне їх втілення на уроках біології з огляду на сьогоднішній день. 6. Підготувати рекламний буклет для абітурієнтів «Обери професію вчителя біології та основ здоров'я!». 7. Пригадати та описати проблемну педагогічну ситуацію, свідком якої Ви були, запропонувати своє розв'язання проблеми. 8. Підготуйтесь до дискусії: «Діяльність сучасного вчителя: ремесло чи творчість». 9. Створити мультимедійну презентацію «Конвенції про права дитини». 10. Підготувати доповідь на тему: «Школа як модель суспільства та провідний інститут виховання підростаючого покоління». 	<p>https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text закон України "Про освіту".</p> <p>https://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/2379/97570/sitepage_186/files/convention_small_final.pdf Конвенція про права дитини.</p> <p>https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти".</p> <p>https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/ Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" на період до 2029 року</p> <p>https://mon.gov.ua/ua Наказ МОН України № 664 від 06.06.2012 "Про затвердження навчальних програм для загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня" Кремень В. Г., Ляшенко О. І., Локшина О. І. Загальна середня освіта України в контексті освіти країн Європи: тривалість і структура. Вісник НАПН України, 2020. Т. 2. № 2. URL: 86-Текст статті - 175-3-10-20201018.pdf (iitta.gov.ua).</p>

Тема 5. Професійно-особистісні якості сучасного вчителя природничої, соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей НУШ

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p><i>Лекція (- год.):</i></p> <p>Педагогічне покликання і здібності до педагогічної діяльності (пізнавальні, конструктивні, комунікативність, перцептивні, особистості, емоційна стабільність, оптимістичне прогнозування, креативність, організаційні здібності). Педагогічна етика і професійний такт учителя. Естетика педагогічної діяльності вчителя. Індивідуальний стиль педагогічного спілкування. Поняття професійного самовиховання, його роль у становленні особистості майбутнього педагога. Педагоги-новатори як майстри своєї справи. Сфери прояву педагогічної творчості.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гриньова М.В. Саморегуляція. Навчально-методичний посібник. – Полтава: АСМІ. – 2008. 268 с. 2. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюна, Л.В. Карамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; за ред. І.А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К. : Вища школа, 2004. 422 с. 3. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості : Підручник. – К. : Міленіум, 2006. 344 с. 4. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2012. 200 с. 5. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-vukraini-02-10-2020.pdf.
<p><i>Семінарське заняття (- год.):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Професійні та особистісні якості вчителя. 	

<ol style="list-style-type: none"> 2. Професійна компетентність вчителя біології та основ здоров'я, творчий характер його діяльності.. 3. Педагогічна культура як складова педагогічної майстерності вчителя. 4. Самопізнання як основа професійного самовдосконалення педагога. 5. Поняття про педагогічні уміння та індивідуальний стиль педагогічної діяльності. 6. Педагоги новатори сьогодення. 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Вознюк О.В. Професійно важливі якості сучасного вчителя як творчої особистості. Теорія і практика професійної майстерності в умовах ціле життєвого навчання: монографія / за ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во Рута, 2016. 400 с. С. 67- 97. 7. Мазоха Д.С. На шляху до педагогічної професії (вступ до спеціальності): навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 168 с.
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складіть пам'ятку щодо оволодіння педагогічним тактом молодому вчителю. 2. Творче завдання: презентуйте <u>професійний</u> портрет вчителя біології та основ здоров'я. 3. Підготувати презентацію на тему: «Професіонал у школі і поза нею: всеукраїнські конкурси, де вчителі можуть заявити про себе» («Вчитель року», «Геліантус-учитель», «Соняшник-учитель», «Парк педагогічної майстерності») 4. Премія Microsoft Innovative Educator Expert (MIEE) всеукраїнський конкурс «Вчитель-новатор». 5. Top 30 Under 30 – всеукраїнський конкурс; 6. Всеукраїнський конкурс для вчителів від освітнього проекту «На Урок». 7. Прочитати твори Бориса Грінченка про дітей, школу, вчителів та скласти список із зазначенням дійових осіб, головної думки. 8. Ознайомитися з працями І. Франка, у яких висвітлено образи вчителів. Проаналізувати та виписати цитати. 9. Питання для роздумів: Що мав на увазі видатний український філософ Г.С. Сковорода, виділивши три головних об'єкти виховного впливу: розум людини, серце людини, волю людини? 10. Презентуйте регіональний досвід учителів-новаторів, учителів-методистів щодо творчого підходу до навчання біології та основ здоров'я. 	

Тема 6. Студент як об'єкт і суб'єкт навчання у закладі вищої освіти

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p><i>Лекція (- год.):</i> Система вищої педагогічної освіти в Україні. Освітні рівні: неповна вища освіта, базова вища освіта, повна вища освіта. Завдання вищої педагогічної школи в Україні у світлі Державної національної програми «Освіта» (Україна XXI століття), Національної доктрини розвитку освіти в Україні, Концепція розвитку педагогічної освіти. Адаптація студентів у вузі. Індивідуалізація, інтеграція, професійна ідентифікація та самопрезентація студента. Умови успішного навчання студентів. Студентське самоврядування. Організаційні основи і структура закладу вищої освіти. Права і обов'язки студентів. Нормативно-правова база забезпечення освітнього процесу вищої школи.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник / С.С.Вітвицька. – [3-те вид., випр. й доповн.]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. С. 121. 2. Левківська Г. П. Адаптація першокурсників в умовах вищого закладу освіти: навч. посібник / Левківська Г. П., Сорочинська В.Є., Штифурак В.С. – К., 2001. 3. Про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) http://ru.osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/3118/ 4. Аналіз нормативно-правового регулювання сфери вищої освіти щодо забезпечення системи якості освіти та основні аспекти його вдосконалення та подальшого розвитку https://projects.lnu.edu.ua/quare/wp-content/uploads/sites/6/2018/03/%D0%90%D0%BD%0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7-%D0%BD%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%96%CC%88-%D0%B1%D0%B0%D0%B7%D0%B8-IFNUL-
<p><i>Семинарське заняття (- год.):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вища освіта в Україні та Європейська інтеграція. 2. Організація освітньо-виховного процесу в університеті. 3. Соціальні та психологічні умови успішної 	

<p>адаптації першокурсника до навчання в ЗВО.</p> <p>4. Роль студентського самоврядування в умовах трансформації освіти і науки України.</p> <p>5. Нормативно-правові аспекти освітньої діяльності ЗВО.</p>	<p>draft.pdf</p> <p>5. Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи: Монографія / За заг. ред. Ф.Г. Вашука. – Ужгород: ЗакДУ, 2011. 560 с.</p> <p>6. Положення про організацію освітнього процесу в ІДГУ http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/2021-polozhennja-polozhennja-pro-orhanizaciju-osv.-zi-zminamy.pdf</p> <p>7. Положення про студентське товариство ІДГУ http://idgu.edu.ua/documents</p> <p>8. Товканець, Г.В. Університетська освіта [Текст] : навч.- метод. посіб / Г.В. Товканець. – К. : Кондор, 2011. 182 с.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>1. Ознайомитись з працею В.О. Сухомлинського «Сто порад учителю». Занотуйте 5 найбільш актуальних сьогодні.</p> <p>2. Визначте 7 кроків до успішного навчання в ЗВО.</p> <p>3. Дати коротку характеристику освітньо-кваліфікаційних рівнів здобуття освіти й кваліфікації та наукових ступенів.</p> <p>4. Скласти власний план професійного розвитку.</p>	<p>Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті [Текст]. – К: «Шкільний світ», 2001. 16 с.</p> <p>Суліма, Є. Вища освіта в контексті національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки / Є. Суліма // Вища шк. – 2012. – № 3. – С. 7-15.</p>

Тема 7. Особливості організації освітнього процесу у вищій школі

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p><i>Лекція (- год.):</i></p> <p>Основні нормативні документи підготовки вчителя біології та основ здоров'я (освітньо-професійна програма, навчальний план, індивідуальний навчальний план студента, робоча навчальна програма, силабус).</p> <p>Форми навчання у закладі вищої освіти.</p> <p>Кредитний підхід до організації навчального процесу.</p> <p>Науково-дослідна робота студентів закладів вищої освіти (проблемні групи, предметно-тематичні тижні, курсові роботи, виступ на конференції).</p> <p>Система контролю та оцінювання знань, умінь і навичок студентів. Міжсесійний і підсумковий контроль. Умови ефективної підготовки. Підсумкова атестація студентів. Саморозвиток та саморегуляція студента.</p>	<p>1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури. – К. : Кондор, 2008. - 256 с.</p> <p>2. Впровадження ECTS в українських університетах : Метод. рекомендації. Львів : Львівська політехніка, 2006.</p> <p>3. Науково-методичні засади кредитно-модульної організації навчального процесу при підвищенні кваліфікації керівних кадрів за очно-дистанційною формою навчання: навч. посіб. / В.В. Олійник, В.О. Гравіт, Л.Л. Ляхоцька [та ін.]; – К.: Педагогічна думка, 2012. 210 с.</p> <p>4. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Вид. 3-тє, перероб. і доп. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. 168 с.</p> <p>5. Мачинська Н.І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник / Н.І. Мачинська, С.С. Стельмах. – Львів, 2012. 180 с.</p> <p>6. Навчально-методичний посібник для викладачів щодо організації дистанційної форми навчання з перепідготовки та підвищення кваліфікації / За ред. Ісаєнка В.М., Кашина Г.С., Николаєв К.Д., Павлюченко Л.С. – К : Видавництво НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2014. 100 с.</p> <p>7. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Вид. 3-тє, перероб. і доп. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. 168 с.</p> <p>8. Я – студент : навч. посіб. / [Огнев'юк В.О., Жильцов О.Б., Караман С.О. та ін. ; за заг. ред. Огнев'юка В.О.]. – 4-те вид., зі змінами. – К. : Київ. унт ім. Б. Грінченка, 2014. 278 с.</p> <p>9. Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС</p>
<p><i>Семінарське заняття (2 год.):</i></p> <p>1. Нормативні документи, які визначають організацію освітнього процесу вищої школи.</p> <p>2. Форми організації освітнього процесу у ЗВО, особливості підготовки до різних видів занять:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Лекція. • Практичне (семінарське) заняття. • Лабораторне заняття. • Індивідуальні завдання. • Педагогічна практика. • Контроль успішності в Університеті. <p>3. Основні види самостійної роботи студентів, її роль у професійному зростанні.</p> <p>4. Культура навчальної праці студента.</p> <p>5. Самоорганізація студента як базова умова успішного навчання.</p>	

	10. http://idgu.edu.ua/documents 11. Положення про порядок проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти Ізмаїльського державного гуманітарного університету 12. http://idgu.edu.ua/documents 13. Положення про організацію самостійної та індивідуально-консультативної роботи 14. http://idgu.edu.ua/documents
Завдання для самостійної роботи: 1. Описати, яку Ви уявляєте «сучасну» лекцію. 2. Занотуйте основні правила та прийоми запам'ятовування навчального матеріалу. 3. Визначте складові системи науково-дослідної роботи студентів у процесі набуття фаху вчителя біології та основ здоров'я. 4. Складіть свій план/програму самовиховання і самоосвіти із коментарями («Лист самому собі»). 5. Прокоментуйте вислів К. Ушинського: «Тільки характером можна виховати характер».	Панасенко Е. Самостійна робота студентів у вищому педагогічному навчальному закладі. Рідна школа. 2007. № 5 (928). С. 22-24.

Змістовий модуль III. Теоретико-методологічні засади наукових досліджень

Тема 8. Технологія наукової діяльності

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<i>Лекція (- год.):</i> Основні завдання наукових досліджень у педагогіці. Види наукової діяльності та їх характеристика. Суб'єкти наукової діяльності. Форми викладу результатів наукових досліджень. Елементи наукового дослідження. Основи методики планування наукового дослідження. Мова та стиль наукового дослідження.	1. Данильян О.Г. Методологія наукових досліджень : підручник / О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань. – Харків : Право, 2019. 368 с. 2. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с. 3. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С.Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с. 4. Єнчева Г.Г. Основи наукових досліджень: конспект лекцій / Г.Г. Єнчева. – К., 2016 https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/22945/4/03_%D0%9E%D0%9D%D0%94_%D0%9A%D0%9B.PDF 5. Ладанюк А.П. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / А.П. Ладанюк, Л.О. Власенко, В.Д. Кишенько. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 353 с. 6. Методологія наукової діяльності: Навчальний посібник : Вид. 2-ге, допов. / За ред. професора Д.В. Чернілевського. – Вінниця: Вид-во АМСКП, 2010. 484 с.
<i>Семінарське заняття (- год.):</i> 1. Особливості наукового пізнання. 2. Роль навчально-дослідницької та науково-дослідницької роботи студентів у професійній підготовці фахівців. 3. Технологічні підходи до науково-дослідного процесу. 4. Організація ІНДЗ в межах навчального процесу. 5. Елементи наукового дослідження. 6. Мова та стиль наукових і науково-методичних праць	
Завдання для самостійної роботи: Підготувати реферат на тему: «Синергетика як основа сучасної парадигми науково-навчальної діяльності».	

Тема 9. Методологія науково-дослідницької діяльності

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<i>Лекція (2 год.):</i> Методологія науково-дослідницької діяльності Класифікація об'єктів наукового дослідження. Характеристика методів науково-педагогічних досліджень: Теоретичні методи наукового дослідження Емпіричні методи наукового дослідження Методи опитування. Соціометрія як метод дослідження міжособистісних відносин в групі.	1. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с. 2. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2014. 3. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посібник / за ред. А.Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури,

Педагогічний експеримент.	2010. 352 с.
<i>Семінарське заняття (- год.):</i> 1. Види та теоретична база біологічних досліджень. 2. Польові біологічні дослідження, їх організація, проведення та аналіз. 3. Підготовка та етапи науково-педагогічних досліджень. 4. Методи проведення науково-педагогічних досліджень: - методи емпіричного та теоретичного рівнів дослідження; - індуктивний та дедуктивний методи дослідження; - моделювання як особливий метод наукового пізнання; - метод класифікації; - педагогічний експеримент; - обробка результатів наукових досліджень.	4. Методика та організація наукових досліджень. Методичні рекомендації з курсу для студентів Середня освіта (Географія)/ І.Ю. Фекета – Ужгород: видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 65 с. 5. Палеха, Ю.І., Леміш Н.О. Основи науково-дослідної роботи : Навч. посібник К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 6. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник. - К.: Знання-прес, 2002. 295 с.
Завдання для самостійної роботи: Розкрийте роль логічних методів у наукових дослідженнях.	

Тема 10. Інформаційне забезпечення науково-педагогічних досліджень

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<i>Лекція (2 год.):</i> Наукова комунікація. Наукові джерела, їх види та призначення. Методика пошуку літературних джерел. Робота з літературними джерелами, бібліографічними виданнями, картотеками, каталогами. Системи пошуку наукової інформації. Фіксація інформації. Виписки, складання плану, схем, таблиць, графіків, тез. Оформлення посилань на використані джерела. Оформлення бібліографічного списку. Етика педагогічного дослідження. Академічна доброчесність (антиплагіат).	1. Аксютіна А.В. Інтелектуальна власність : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / за заг. ред. Нестерцової-Собакарь О.В. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 140 с. 2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: навчальний посібник. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с. 3. Швець Ф.Д. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. – Рівне : Вид-во НУВГП, 2016. 151 с. 4. Семків В.О. Інтелектуальна власність : підручник для студентів неюрідичних факультетів / В.О.Семків, Р.С. Шандра. – Львів : Галицький друкар, 2015. 280 с. 5. Пілюшенко В.Л., Шкрабак І.В., Славенко Е.І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: Навчальний посібник. – Київ : Лібра, 2004. – С. 83-106. 6. Тарнавський Ю.А. Практикум з Internet-технологій / Ю.А. Тарнавський . – К. : МАУП, 2004. 136 с. 7. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагиату (зі змінами) http://idgu.edu.ua/documents
<i>Семінарське заняття (2 год.):</i> 1. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. 2. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі. 3. Інформаційно-пошукова мова бібліотек УДК, ББК. 4. Бібліографічний опис літератури. 5. Техніка роботи зі спеціальною літературою. 6. Робота з інформаційними ресурсами у мережі Інтернет. 7. Плагіат та академічна доброчесність.	
Завдання для самостійної роботи: 1. Скласти список різноманітних інформаційних джерел, які б розкривали проблеми педагогічної культури, такту, етики, компетентності, майстерності, творчості вчителя початкових класів, розвитку його педагогічних здібностей і якостей, створення власного стилю, іміджу. 2. Підготуйте презентацію на тему: «Професійно-інформаційна комунікація». 3. Провести серед студентської спільноти факультету мікродослідження «Фундаментальні цінності академічної доброчесності».	

Тема 11. Наукова організація дослідницької роботи студентів

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p><i>Лекція (- год.):</i> Рациональний взаємозв'язок аудиторної і самостійної роботи студентів. Структура, зміст та форми науково-дослідницької діяльності майбутніх учителів. Організація роботи студентського наукового гуртка, проблемної групи. Керівництво, планування та облік науково-дослідницької роботи студентів. Анотація. Тези наукової доповіді. Реферат. Рецензія. Наукова стаття та її структурні елементи. Курсова робота: загальна характеристика, послідовність, виконання та оформлення.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н.Г. Сорокіної, А.Є. Артюхова, І.О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 170 с. 2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики» ; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. К.; Таксон, 2016. 234 с. 3. Науково-дослідна робота в закладах освіти: Методичний посібник / Укл. Ю.О. Туранов, В.І. Уруський. – Тернопіль : АСТОН, 2001. 140 с.
<p><i>Семінарське заняття (2 год.):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження: <ul style="list-style-type: none"> • Наукова публікація: поняття, функції, основні види. • Наукова монографія, наукова стаття, тези. • Реферат, доповідь, виступ. 2. Методика підготовки та оформлення публікацій. 3. Форми звітності при науковому дослідженні. 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Князян М.О. Самостійно-дослідницька діяльність майбутніх учителів іноземних мов: теорія і практика : [Монографія]. – Ізмаїл : Сміл, 2006. 242 с. 5. Коломієць В.О. Як виконувати курсову роботу : Метод. посібник для студентів вищих педагог. навч. закладів. К. : Вища школа, 2003. 69 с. 6. Кушнарєнко Н.М. Наукова обробка документів: Підручник / Н.М. Кушнарєнко, В.К. Удалова; За ред. Надольного І.Ф. – К. : Вікар, 2003. 328 с.
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. На основі аналізу наукових джерел складіть перелік типових помилок при написанні та захисту курсових робіт з педагогіки. 2. Дискусійне питання. За умов переходу на нові інформаційні технології, розширення можливостей самостійного отримання інформації роль учителя знижується чи зростає? Наведення аргументів. 	<ol style="list-style-type: none"> 7. Положення про курсові роботи http://idgu.edu.ua/documents 8. Я – студент : навч. посіб. / [Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Караман С. О., та ін.; за заг. ред. Огнев'юка В. О.]. – 2-ге вид., доопр. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. 224 с. 9. Беляєв Ю. І. Науково-дослідна діяльність студентів у структурі роботи університету. Педагогічний альманах. 2010. Випуск 6. С. 188-191. 10. Мельник І. Науково-дослідна робота студентів як компонент освітнього середовища підготовки майбутнього спеціаліста. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. Наук. збірник. Випуск 21. Умань. 2007. С. 85-91.

6. Політика курсу

Політика щодо відвідування навчальних занять.

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях.

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, був відсутній на практичному занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів.

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Політика академічної доброчесності.

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

7. Проміжний і підсумковий контроль

Форма проміжного контролю

Модульний контроль здійснюється в формі тестування на платформі MOODL.

Зразок модульної контрольної роботи

Відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту» правил та принципів академічної доброчесності повинні дотримуватися...

А) учні; Б) учителі; В) адміністрація закладу освіти; Г) усі учасники освітнього процесу.

Сфера людської діяльності, основною метою якої є вироблення й використання об'єктивних знань про дійсність:

А) пізнання; Б) діяльність; В) наука; Г) практика.

У сучасному світі плагіат розглядають як...

А) інтелектуальну крадіжку, незаконне використання результатів праці інших;

Б) річ неприємну, але не заборонену;

В) життєву необхідність, спричинену певними обставинами;

Г) мимовільне позичання чужих ідей та праці, спричинене необізнаністю.

Форма підсумкового контролю – залік.

Проміжний контроль складається з 30 тестових питань, які студент опрацьовує протягом 30 хвилин у дистанційному курсі Moodle. Одна правильна відповідь становить 1 бал. Максимальна кількість балів за МКР – 30 балів. Мінімальна кількість балів за МКР – 16 балів.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки
**Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання
в підсумкову оцінку за традиційною шкалою**

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

	Поточний контроль	Проміжний контроль
Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях, виконання ІНДЗ, який переводиться у 100- бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (модульна контрольна робота)
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (модульна контрольна робота)

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролів. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати

самостійної роботи, ІНДЗ студентів. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ»

http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/polozhennja_pro_porjadok_ocinjuvannja_rivnja_navchalnyh_dosjahnen_zi_zminamy-vid-28.08.2020-protokol-1.pdf

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Досягнення студентів на семінарських заняттях, а також виконання індивідуальної та самостійної видів робіт оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обгрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Вид	Максимальна кількість балів
Опрацювання лекційного матеріалу	5
Підготовка до семінарських занять	5
Опрацювання тем, винесених на самостійну підготовку	5
Підготовка і написання рефератів (доповідей)	5
Підготовка презентацій	5
Участь у науково-дослідній роботі (написання тез, виступ з доповіддю на студентській конференції)	5
Виконання творчого завдання	5

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів	Критерії оцінювання
Написання інформаційних повідомлень, підготовка доповіді, створення презентації доповіді.	5	Самостійність, оригінальність, логічність і інформаційність повідомлень, доповідей, презентаційний супровід доповіді; послідовність викладення матеріалу, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу, якість оформлення презентації, відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.
Підготовка реферату.	5	<u>Новизна змісту:</u> а) самостійність у формулювання нового аспекту відомої проблеми, встановленні нових зв'язків (міжпредметних, внутрішньо-предметних, інтеграційних); б) уміння працювати з дослідженнями, аналітичною літературою, систематизувати й структурувати матеріал; в) наявність авторської позиції, самостійність оцінок і суджень. <u>Ступінь розкриття сутності питання:</u> а) відповідність плану й змісту реферату його темі; б) повнота й глибина знань з теми; в) обґрунтованість способів і методів роботи з матеріалом; г) уміння узагальнювати, робити висновки, зіставляти різні точки зору по одному питанню (проблемі). <u>Оцінка використаної літератури: чи розглянуті найбільш відомі роботи з теми дослідження (у т.ч. журнальні публікації останніх років, останні статистичні дані тощо).</u> <u>Дотримання вимог до оформлення:</u> а) правильність оформлення посилання на використану літературу, список літератури; б) оцінка грамотності й культури викладу, володіння термінологією; в) дотримання вимог до обсягу реферату. г) дотримання вимог щодо академічної доброчесності.
Складання анотацій на фахові наукові публікації.	5	Інформативність і змістовність, оригінальність, чіткість, логічність і зв'язність викладу, компактність. Вміння здобувача вищої освіти стисло визначати ключові позиції, які викладені автором у статті.

Викладач

Мондич О.В.

Затверджено на засіданні кафедри технологічної освіти та природничих наук протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

Завідувачка кафедри

Федорова О.В.